

การจัดสร้างแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมตามธรรมชาติของไม้กฤษณาในประเทศไทย

การคัดเลือกสายพันธุ์แม่ไม้กฤษณา

รัตนะ ไทยองาม¹ ประพันธ์ ผู้กฤตยาคามิ¹
สุชาติ นิ้มพิลา²

บทคัดย่อ

การสำรวจและคัดเลือกแม่ไม้กฤษณาได้ทำการคัดสรรจากแหล่งถิ่นกำเนิดตามธรรมชาติ จำนวน 5 แหล่งในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติแม่โป่ง จังหวัดลำปาง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และเทือกเขาบรรทัด จังหวัดตรัง-กระบี่ ลักษณะภูมิประเทศของถิ่นกำเนิดไม้กฤษณาตามธรรมชาติจะเป็นป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณจนถึงดิบแล้ง ลักษณะดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย และพบที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 70 - 1,300 เมตร การคัดเลือกสายพันธุ์แม่ไม้ได้จำนวนแม่ไม้ทั้งสิ้น 101 ต้น ซึ่งจากการประเมินคัดเลือกลักษณะองค์ประกอบของต้นแม่ไม้เช่น รูปทรงลำต้น ความเปลาตรง เรือนยอด และการบิดของลำต้น แสดงผลว่า แม่ไม้ที่คัดเลือกไว้นั้นเป็นแม่ไม้ชั้นดีมาก 61 ต้น ชั้นดี 32 ต้น และอีก 8 ต้น เป็นชั้นปานกลาง หลังจากนั้นจะดำเนินการจัดเก็บเมล็ดสายพันธุ์แม่ไม้เหล่านี้เพื่อการอนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมนอกถิ่นกำเนิดและปรับปรุงพันธุ์ในระยะต่อไป

คำหลัก : กฤษณา การคัดเลือกสายพันธุ์แม่ไม้ แหล่งเมล็ดไม้

¹นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

²นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

In-situ and Ex-situ Gene Conservation of *Aquilaria* spp. in Thailand Plus Tree Selection of *Aquilaria* spp.

RATTANA THAINGAM PRAPAN PUKITTIYAKAMEE SUCHAT NIMPILA

ABSTRACT

Plus trees of *Aquilaria crassna* and *A. mallacensis* were selected from 5 natural forest resources; they are Mae-Pong Forest Reserve, Lumpang Prov., Pu Luang Wildlife Sanctuary, Loei Prov., Pu Khiew Wildlife Sanctuary, Chaiyaphum Prov., Khao Yai National Park, Nakornratchasima Prov., and Bunthat Mountain, Trang & Krabi Prov. Geographic types of which *Aquilaria* spp. Grown naturally are evergreen, highland evergreen, dry evergreen and semi deciduous-dry evergreen forests. Soil types are silt, silty-loam. Furthermore, *Aquilaria* spp. can grow at the above mean sea level around 70 – 1,300 metres. From this activity, plus trees can be selected about 101 trees. Trait characteristics such as trunk form, straight form, crown cover and grain form were used for identification and evaluation of the grades of plus trees. The result was that 61, 32 and 8 selected plus trees were superior, good and intermediate plus trees respectively. Later, seed collection from these plus trees will be collected for ex-situ gene conservation seed orchards establishment of *Aquilaria* spp. and tree improvement programs

Keywords : *Aquilaria crassna* Plus tree selection Seed sources